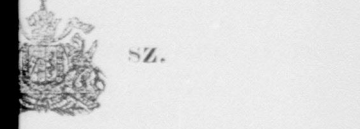

ételre
stetik
vilas fekete
val.
szándékozik
jelentkezni e
talában.

J. szálloda
irálné"-hoz
pesten.
bb régi hírnévnek
a gőzhajó állomá-
szelében Budapest
közlekedéssel bírt
150 minden kénye-
tt szobával és ár-
t fittól fölfelé —
retes kútfő étkeket
t italokat szolgál
ellett. Példás tiszt-
osok kiszolgálását
ése alatt.
archal József.

sz.
ji marhapor
a és juhok számára.
Dr. Rottschnek
uriban,
ti és közgyógyezes.
ngol királyné, s a porosz
valamint sok magas
ban rendkívül sikerrel
tetett a londoni, párisi,
burgi kiállításoknál.
ő szer rendszeres orv-
ni igen hasznos etvagy-
a tejjavításnál, lenyeg-
természetes és lenálai
folyások ellen a kevés-
folyot.
n csak a következő egé-
zenben: Dr. Rottschnek
ban, Csanak József, Gy-
sef Zelmot üzletiben,
ner B. né. — N. Vára-
Simuel. — Miskolcson:
tvan gyógyszerárban,
bazy Kalmán, Mahr Ká-
— Jas: Ladány: Gres-
uel. — Seghalom: Kis-
né. — Nagy-Kállóban:
— Nyiregyháza: Sop-
abau. — Szolnokon: Ho-
sl.

a koronaországok majd
városaiban van rakbúty,
lapokban köztudomásra

m utazóinak nyomára
tedő jutalmat kap.
zda János Ferencz
k. udvari szűfő.

az ármentesítő
a megyei és

yukat

ÜRÖK
R. A.
elkészésre.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piac. SIMONFFY-ház a város-
házával szemben.
HIRDETÉMÉNYEK,
Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok,
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők
Pénztelen levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán
küldve:
Egész évre 10 ft — k
Félévre 5 ft —
Negyedévre 2 ft 50
Egy hónap 1 ft —
Hirdetési díj:
Öt-hasábospettisor egyszeri beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitólár 4 hasáboz pettisorért 20 kr.

X. évfolyam. 1883.

Debreczen. Hétfő, aug. 27.

185. szám.

Kell-e kabinet-kérdés?

(T.) Tudni lehetett azt, hogy a szeg-
küiti magát a zsákból. Megirtuk tegnap,
hogy az ellenzéki sajtó szavának nem
bíhetünk, magatartásában nem bízhatunk,
mert nem volt még kérdés hazafias avagy
hazafiatalan, hogy ne tőke csinálásra akarta
volna felhasználni. Mert ily kérdésnél
például, mint ez a zágrábi ezimer-kérdés,
nagjarni el, hogy se szó se beszéd, ha-
nem elő kell venni a hatalom vas mar-
kát, — a mint azt tegnapi cikkünkben
is kifejeztünk, — a legszerencsétlenebb
és rövidlátóbb tanácsok közé tartozik.
Hogy pedig az ellenzéki sajtó, minden
alkalmatlan fogalommal ellenkezően, ni-
ért hirdeti ezt a zsarnoki eljárást alkalm-
mazandónak, — mindjárt gyanítottuk,
mert ismerjük a mi emberünket. A bo-
nyodalmat akarta nagyobbitani, a horvát
édegetlenségét akarta oda korbácsolni,
hogy kabinetválság legyen belőle; hogy
ha másként nem, tehát ily hazafiatalan
uton szabadulhassanak meg Tiszától, ki-
nek bukására törni talán egyetlen felad-
tuk.

Es ime az ellenzéki sajtó mai ma-
gatatartásából csakugyan kitünik, hogy az
ő hazafias (!) jó tanácsával mit akar.
Süneti a legerősebb rendszabályokat
kézzel lábbal; gyávázza és hazafiatalo-
za a kormányt amiért, hogy a horvátok-
kal szemben az erőszak legbrutálisabb
eszközeit nem alkalmazza; s végre kö-
veteli Tiszától, hogy az ügyből „k a b i-
n e t k é r d é s i t” csináljon.

Sic! — Itt van a dolognak az ő
nyitja. Hát hogy higgyen most már az
ember az ellenzéki sajtó nagy hűhójának
és kiabálásának? Mikor vérző szívvél
jelenti az ő hazafiati fájdalmaikat. Mikor
össze szed minden kigondolható frázist,
hogy azzal a nemzet gyengéjének hiu-
ságára hasson, bizonyítgatván: hogy ret-
tentő elégtételt követel a magyar állam
megsértett méltóságá. Es végre kisül,
hogy az egész rettentő elégtétel abban
állana, hogy Tisza megbukjék, és az el-
lenzék princípálisainak adjon helyet.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Javotte titkai.

Musset Alfred beszélye.
(Vége.)
— Nem uram, engedelmeivel nem. Volt
más neve is.
— S az?
— Javotte... Javotte... Mereel Zsófia-
nak hitták. Egy özvegy asszonysággal ment
el társalgónéknak.
— Igen, igen! — kiáltott Tristan
örömmel.
— Mondta nekem, hogy azért szakított
Saint-Aubinnel, s azért nem akart velem
állandó viszonyt kelteni, mert tisztességes
alkalmazást nyert. S azon asszonyság neve?
— Centry.
— Lakását nem tudja?
— De igen. Rue Saint-Jaques, nro 3.
— Rue Saint-Jaques 3-ik szám! — ki-
áltott Tristan, a bérkocsiba vetve magát.
Ott kérdezősködtem Centri asszonyság
felől. Régen kiköltözött.
— Nem volt valami társalkodónője?
— De igen!
— Merzer Zsófia kisasszony.
— Ugy hitták?
— Az vele ment?
— Még korábban elesapta. Valami bot-
rány történt a háznál Centry asszony uno-
kaöccsével, meg a kisasszonnyal. Távoz-
nia kellett.
— Nem tudja, hol lehetne található?
— A kis lányom megmondhatja, mert
egy darabig ő hordta utána az ifju urtól a

Hát mikor az ellenzék magatartásá-
ból soha nem láthatni mást, mint Tiszát
buktatási manővert: hogy lehessen ak-
kor a kormánynak szabadon mozognia, s
hogy bátoríthatik oly rendszabályok
szigoru alkalmazására, —
melyek arra valók lennének, hogy az el-
lenzék által fegyverek kovácsoltassanak
belőle. Hiszen a kormánynak, akár a
kapcsolt részekkel, akár a külfölddel le-
gyen dolga, mindjárt két tűz közé szo-
rul, mert az alkalmiesi ellenzék az ő
buktatási lázával mindjárt előáll és hányja
a tört meg a kelepczét, hogy vesztébe
keresse a kormányt, mely nem tudja,
hogy mire vigyázzon jobban: az ellen-
zékre-e, vagy az ellenségre?

Mikor Herbstekekkel voltunk konflik-
tusban, az ellenzék elment Herbstekekhez,
Schmerlinghez, hogy szövetkezzék. Sőt
kiment a csehekhez is. A szélsőbal a ro-
mánokat hívta föl a kormányellenes szö-
vetségre. A bosnyák lázadás alkalmával
az ellenség sorában küzdöttek és felidéz-
ték Ljubibratics szellemét. Szerbiának,
Montenegrónak hízlegtek, szóval a hány-
szor még arról volt szó, hogy a kormány
megingattassék, mindig készek voltak az
ellenség támogatását igénybe venni. A
horvátok szavazatára pedig régen fáj már
a foguk.

Hát mikor a kormány egy ilyen el-
lenzékkel áll szemben, nem a legnagyobb
körültekintésre van szüksége: hogy az
állam méltóságát is megvédi, az ellen-
zék kelepczéjét is kikerülje? Mert hiszen
ha olyan volna, az az ellenzék, hogy elő-
nyösen helyettesíthetne egy Tisza kor-
mányt? . . . De egy olyan ellenzékben,
mely saját erőtlensége miatt oly cselszö-
vényekhez folyamodik, milyeneket emli-
tünk; és nyílt harcban gyámoltalan le-
vén ily szövetkezések által akarna cél-
hoz jutni, — megbízhatnánk? Szerbet,
horvátot és román nem a nyakunkra hoz-
na ez a helyett, hogy megszabadítana
tőle? Kérdem tehát, ily körülmények közt
nem a legóvatosabban kell eljárni, s ha
egész erejét egész nyíltan ki nem fejtí:
nem az ellenzékot okozhatni-e-érte? Mert

leveleket. Te Lucie, hová költözött Zsófia
kisasszony?
— Concordia-tér 5-ik szám! — felelt a
gyermek.
— Concordia-tér 5-ik szám! — kiáltott
ismét Tristan.
— De nem Zsófiának hívják ám már! —
mondá még a gyermek.
— Hát hogyan, kis kincsem? — kérde
Armand a kocsiból.
— Juliának. Igen. Teniers Juliának.
— Jó. Köszönöm. Tehát Teniers Julia.
Mit csinálsz Tristan?
— Felírom e nevet. Ennyi nevet az ör-
dög győz emlékezésében tartani.
— Igazad van. E tisztelt hölgy igen
gyakran változtatja a neveit.
— Már az igaz, hogy átkozottul sok
névvel él.
— Te, ha itt sem fedezük fel, akkor
én elhagyvlak. Ha ugy tetszik, folytassuk dél-
után a hajszát; nekem délelőtti dolgom van
egy kollégámnál.
— Csak eredd bátran, — felelt Tristan.
— Szentül hiszem, hogy itt sem találjuk
meg. De te csak végezd dolgodat. Én köve-
tem a nyomot.
— Jó. Délután aztán számot fogsz adni
az eredményről.
— Rízonnyal, s ha netalán szükségem
lesz reád, magammal hozlak.
— Jó.
— Teniers Julia kisasszony? — kérde
Tristan a concordia-tér 5-ik számú háza
előtt a kaputól.
— Kiköltözött! — felelt ez egyked-
vűen.
— Tudtam! — szólt Tristan, — nem
tudná megmondani: hová:

Hát itt minden és minden a kormány buk-
tatási manőverében összpontosul!!

— A horvát kérdés megoldása. A
magyar és a horvát hivatalos lap legköze-
lebbi számainak egyike, valószínűleg már a
holnapi, egy legfelsőbb kéziratot fog közlé-
teni, melylyel gr. Pejaesevich bán
lemondása ő felsége által elfogadtatik
és gr. Pejaesevich egyuttal hivatalbeli utódja
kinevezéséig az ügyek vezetésével legkegyel-
mesebben megbízatik. A bán kinevezése a
magyar-horvát ezintáblák Zágrábban újból
való kifüggesztése után történik meg. Mint a
„P. L.” értesül Bombelles Márk gr. a trón-
örökös udvarmesterének fivére volna kiszé-
melve a bán méltóságára. A horvát országos
kormány osztályfőnökei szintén beadták le-
mondásukat, de ezek iránt határozat csak az
új bán hivatalba lépése után hozhatatik. Gr.
Pejaesevich, a ki Budapestre érkezett, innen
Zágrába indul. — Tisza és gr. Szapáry mi-
niszterek Bécsből Budapestre érkeztek.

— A középiskolai törvény. A vallás
és közoktatásügyi m. kir. miniszter, f. évi
27.980. szám alatt a következő rendeletet
intézte a tankerületi főigazgatókhoz: A
középiskolákról s azok tanárainak képesíté-
séről szóló 1883. évi XXX. törvényezikket az
1883—84-ik tanévvel életbe lépté-
tettem. A mennyiben a törvény némely
szakaszai speciális rendelkezéseket vagy át-
meneti intézkedéseket igényelnek, ezek iránt
a főigazgatóság rendeleteimel később a dolog
természete által föltételezett időben és sor-
rendben fogja venni. Elvárom, hogy a főigaz-
gatóság mind maga, mind pedig a felügye-
lete alá rendelt tanintézetek igazgatói és ta-
nártestületei hazánk kulturájára nézve ezen
oly annyira fontos törvény végrehajtásában,
mely törvény hivatva van közművelődésünk-
ben új korszakot alkotni, a legnagyobb oda-
adással és buzgóssággal meg fognak tenni
mindent, mit a kötelesség és a nagy czél
parancsol. Kelt Budapestben, 1883. évi aug-
hó 20-án. Trefort.

Felsőbb tanintézeteink ren- dezése.

Alighogy törvényhozásunk a középta-
nodai oktatásról rendelkező 1883: XXX-ik
— Én ugyan nem! — felelt a ház-czer-
berus. — Itt nagy nyomorban élt szegény.
Egyszer azt is hittük, hogy közzénnel meg-
fojtja magát. Nagyon hajlandónak mutatko-
zott rá. Egészen le volt járva. Hanem odaát
az a vászonkereskedő, az talán tud fe-
löle felvilágosítást adni, mert attól kapott
munkát.
— Jó!
Armand kezét fogott Tristanal, szeren-
csét kívánt neki, bérkocsit fogadott és kol-
legájához kocszított. Délután nem is látták
egymást.
Délután Tristan nevetve bukott be kö-
zös szállásukra.
Fáradtan veté magát egy székre, hanem
teljes erejéből kacagott.
— Mit nevezsz? — kérde Armand bá-
mulva.
Tristan alig bírt magához térni neveté-
séből. A nevetés ragadós; nemsokára Ar-
mand is együtt nevetett vele, a nélkül, hogy
tudta volna: miért.
— Képzeld! — kiáltott fel végre Tris-
tan, meg-megújuló nevetési rohamok által
megszakítatva. — Képzeld!
— Nos? mit képzelsz?
— Tudod hogy kiesoda az a Javotte,
a kit oly dühösen kerestünk.
— Nos? Egy divatárusnő, a mint mondt-
ad, vagy ilyesféle.
Nagyszerű tévedés! Volt divatárusnő,
az kétségbevonhatlan; volt grisette, társal-
kodónő, maitresse, apáca; aztán lett szí-
nésnő, tánczosnő, énekesnő. Hanem tudod,
kiesoda és miesoda most?
— Nos?
— Ki nem találnád. A vászonkereske-
dőhez menve, elbeszélve, hogy Javotte, alias
Seraphine, Zsófia és Julia kisasszony, végső

t. cikket megalkotta: a képviselőház köz-
oktatási bizottságában azonnal megindította
vallás- és közoktatásügyi miniszterünk a
felsőbb tanintézetek mikép leendő szerve-
zése iránt a szakértők tanácskozását.

Folyó évi május 7-ik és rá következő
napokra a felsőbb oktatás ügyében járatos
kitűnőségek hivattak meg az esetleg feláll-
tandó harmadik egyetem előzetes kérdései-
nek megvitatására.

A lefolyt tanácskozásban tett nyilat-
kozatok sajtó alá bocsáttattak, s azok a
képviseelőházhoz be fognak terjesztetni.

Addig is míg e szakértői vélemények
egészben a nyilvánosság elé kerülnek: kö-
zöljük Körössy Sándor országgyűlési
képviseelő urnak, ki a szaktanácskozásba
mint a debreczeni ref. jogakadémia képvise-
lője hivatott meg, a szaktanácskozásban
mondott beszédét, mely a meg-megújuló har-
madik egyetem kérdését behatóan tárgyalja.

I.
Tisztelt bizottság! Az eddig tett ki-
merítő és alapos nyilatkozatok után azon
kedvező helyzetben vagyok, hogy a hozzánk
intézt kérdésekre röviden nyilatkozhatom.

Különösen Kautz Gyula ur nyi-
latkozata után, — kinek nézetével az én né-
zetem ha nem ugyanazonos is, de azzal sok-
ban megegyez, talán csak eltérő véleményem
indokolására kell észrevételeimet elmondanom.

A hozzánk intézt kérdések sorrendjét
követve felelni ohajtok először is a buda-
pesti tudományos egyetem egyes karaiban
észlelt túltömöttségre, s elmondani ohajtom
nézeteimet azon módokra nézve, melyek szer-
int e túltömöttségen segíteni lehetne.

Hogy a budapesti egyetem egyes kara-
inál túltömöttség létezik: e ténykörülményt
a velünk közölt hivatalos kimutatások meg-
győzőleg igazolják. — Az eddigi felszólalók
azonban e túltömöttséget csak a jog- és ál-
lamtudományi karnál észlelték. — Részemről
a kezünk közt levő adatokból arról győződ-
tem meg, hogy a túltömöttség az orvosi és
bölcselet-természettudományi karnál még
nagyobb mérvben jelentkezik, mint a jog- és
államtudományi karnál. — Kautz Gyula ur
már megjegyezte, hogy a túltömöttség rela-
tív fogalom. — Ez igaz. — Egyik embernek

nyomorra jutva, az ő tanácsa folytán a bon-
pasteur apácák zárdájába ment, hol mint
soror, felvételt talált. Mentem a bon-paste-
ur apácák zárdájába, s kérdezősködtem so-
ror Agatha után. Itt az volt a neve. A leg-
nagyobb dicsérettel emlékeztek róla. Igen jól
viselte magát, — imádkozott és betegeket
ápoltt három hónapig, hanem akkor meg-
szökött.

— Ah!
— Már kétségbeestem, hogy valaha
nyomába jutok, midőn egy kertésznu után-
nam fut a zárdából s azt mondja, hogy ha
soror Agatháról tudósítást akarok szerezni,
hát forduljak a rue Chateaubriand, nro 17,
madame Jaguelinhez; az majd utba fog fe-
lele igazítani, mert ő segítette szökésében.
Ez a madame Jaguelin gyümölcsárusnő, ez
üzlet mellett azonban egyéb üzletekkel is
foglalkozik, melyekkel nem szokás dicse-
kedni. Eleintem tagadtott mindent, hanem egy
öt frankos megoldá nyelvtét. Ekkor elmondá,
hogy soror Agatha madame Amaldi név alatt
vidéki színésznő lett. Toursba nagy hatás-
sal szerepelt, aztán Párisba jött s a Chate-
iet-színháznál is fellépett.

— Madame Amaldi?! Megállj csak,
mintha hallottam volna e nevet!
— Nagyon könnyen meglehet, mert mint
madame Amaldi egy egy darabig szavalván,
énekelvén és tánczolván a színpadon, e hár-
mas minőségében elbolondítá egy vén mar-
quis fejét, a ki elég meggondolatlan volt a
sokat próbált szép hölgyet nőül venni; aztán
két hónap mulva meghalt, s így a mi Javot-
te-unk nem más mint. . .
— Nos, nos?
— Azt mondtad, hallottad az Amaldi
nevet. A mi Javotte-unk nem más, mint. . .
— Ugyan, mondd ki már!

bő lehet az, mi a másiknak szűk. Egyik ember túltömöttséget lát ott, hol a másik szerint elegendő üres tér létezik.

A fennforgó esetben is eltérők lehetnek a nézetek; de én részéről a budapesti egyetememen mind a jog- és államtudományi, mind az orvos és természettudományi karoknál túltömöttséget látok azzal a különbséggel, hogy e túltömöttséget ez utóbbi karnál károsabb hatásúnak vélem, mert az ugynevezett demonstratív előadásokkal járó tudományokat sikerrel nem hallgathatja oly nagy számú egyén, mint a jogi- és államtudományiakat. — A kezem közt levő hivatalos kimutatásból azt látom, hogy a budapesti egyetemén az 1881-2-iki tanévben a leíró boncztan hallgatására beiratkozott 278, a természettanra 421, a vegytanra 457 hallgató. — Ugyan kérdem lehetséges volt-e az, hogy a 400-on felüllevő hallgatók azon része, mely a hátulso padokban ült, kéllőleg látta az operatiókat? Ez alig ha volt lehetséges. — A jog- és államtudományi karnál is némely tantárgyra beiratkozott 300, sőt ennél is több hallgató. — Noha a karnál e nagyszámú hallgatóság sikeresebben hallgathatta a tantárgyat, mint az orvos és természettudományi karnál; mindamellett oktatósi szempontból ezt sem tartom helyesnek, mert a hallgatók ily nagy számánál megszűnik a tanár és tanítvány közti közvetlenség, és lehetetlenné válik a szorgalom ellenőrzése, valamint a fejelem fenntartása. — Elismerem, ily körülmények közt is, igen sok kitünő képzettségű ifjúember kerül ki évenként a budapesti egyetemből; de mégsem hallgathatom el, hogy ezen egyetemen sokan nem járnak el szorgalmasan az előadásokra, sőt vannak olyanok is, kik még a fővárosban sem tartózkodnak állandóan. — Az ilyenek példája aztán nemcsak az egyetemen, de a vidéki jogakadémiákon is tapasztalható a joghallgatók szorgalmát, ha látják, hogy az előadások szorgalmas hallgatása nélkül is át lehet esni nemcsak a tanévben, de a vizsgákban is. A vidéki jogakadémiák tekintetben azon előnnyel bírnak, hogy hallgatóik csekély számánál fogva az ifjúság előadási látogatási és tanulási szorgalmát jobban ellenőrizhetik, s a fegyelmet szigorubbabban kezelhetik.

A budapesti egyetem több karánál tehát a túltömöttség — ifjúságunk tudományos képzése hátrányára — csakugyan létezik, és én helyeslem a törvényhozás körében megindult azon mozgalmat, mely ennek orvoslására a módokat keresi.

Többen keresték e túltömöttség okait, és igen helyesen ez okok eltávolításában keresték a gyógyszert. — Amde ez okok igen nagy része olyan, melyek a helyi viszonyokban rejlenek, s így azokat orvosolni nem lehet, de nem is lenne kívánatos.

Az ifjúság a budapesti egyetemet keresi fel, mert ez egyetem a haza első tanintézménye, s nemcsak nagyszámú, de kitünő tanárokkal is bőven el van látva. — Itt székel a törvényhozás, itt a kormány. — Itt

vannak összpontosítva az ország legmagasabb igazságszolgáltatási és közigazgatási közegzei. — Tessék ezeket áthelyezni Debreczenbe, Pozsonyba, Szegedre vagy Kassára, mindjárt oda fog tódulni az ifjúság. — Amde ez lehetetlen. — A fővárosban van összpontosítva az ország szellemi és anyagi ereje s így a gazdag ifjú itt több életet, a szegény több keresetmódot talál. Ezek oly okok, melyeket eltávolítani se nem lehetséges se nem kívánatos. — A budapesti egyetemre tud az ifjúság azon része, mely az ügyvédi pályára készül, mert a tudori vizsgát könnyebben véli letehetni, ha a vizsgáló tanárokkal megismerkedik; ez már olyan ok, melyen segíteni lehet.

Mily intézkedéstörténetjé a túltömöttség megszűntetésére? — ez a hozzánk intézett másdeik kérdés.

Chambord gróf halála.

Chambord gróf temetésére nézve eddig a következő határozatok hozták: Holnap reggel bonczoltják és bebalzamozzák a holttestet és aztán a nagyteremben kiterítik. A közönségnek a halottas szobába az elszállításhoz szabad bemenni.

A beszentelés Frohsdorfban szerdán lesz; ezután a holttestet erre a célra külön készített kocsin, a melyet négy szürke ló fog húzni, Neustadtba viszik és onnan külön vonat fogja elszállítani Görzbe. Az ünnepélyes temetés Görzben fog megtörténni. A holttestet abban a sírboltban fogják nyugalomra helyezni, melyben X. Károly és más Bourbonok pihennek.

A temetésre hirtelen igen számosan fognak megjelenni a legitimisták.

Az uralkodóháznak csak azon tagjai vagy megbízottjai fognak elmenni Frohsdorfbába, a kik közel rokonai a megboldogultnak. Ó Felsője vagy megbízottja nem megy el a temetésre politikai okoknál fogva.

Chambord grófné Görzbe kíséri a holttestet és onnan valószínűleg visszatér Frohsdorfbába.

Az Orleans hercegek Párisban összejáratnak és családi tanácskozást tartanak. A hercegek kíséret nélkül mennek a temetésre, mert nem akarják azt mutatni, hogy rögtön magukhoz akarják ragadni a politikai vezerséget.

A párisi gróf nyilvánosságra nem szánt magán levelében tudatni fogja az uralkodókkal Chambord gróf halálát azzal a megjegyzéssel, hogy ő lesz a királyi ház feje. E levél óvatos kifejezésekkel lesz szerkesztve.

A „Gaulois” azt írja, hogy Ferry kormányelnök a hercegeknek a temetésre való utazását nem fogja praetendens — actusnak tekinteni; a Chambord kastélyt azonban, a mely kizárólag Henri hercegnek szánt ajándék volt, vissza fogja követelni, mint a nemzeti tulajdonát.

Három főtanas, a melyekben klerikális a többség, a gyászejélül bezárta az ülészatot. Az egyik főtanasban ezt kiáltozta Rochtaile marquis: „A király meghalt, éljen a király!”

A klerikális lapok Chambord gróf halálára vonatkozó cikkekkel és tudósításokkal vannak tele. A köztársasági lapok által-

S valamint addig, úgy aztán sem tudta senki Javotte titkait. 1540.

A divat.

Korai nyárra korán bekövetkezett az őszi is. A divat azonban még mindig megtartotta nyári jellegét, barnavörös csipkék, fehér szálakkal díszített fekete kalapok és löhererivágot mint „fleur par excellence”-t hozva forgalomba. Természetesen nem kizárólag vörös csipkék divatosok. A nyers selyem árnyalatok is divatosok, és a bast, canevasgaze és ecru batizt gazdagon van díszítve ilyen csipkékkel. Például egy indiai selyemszoknya, keskeny plissével körítve és elül a derékig 10—15 centiméter széles csipke frissrel fűdve. Jobbrol három csipkékkel beszegett, egymásra hulló szalag tartja össze a ruhát, baloldalt a ferde tunika nyulik le. A derék elül hegyes, a hátsó rész magasra van puffolva és a csipkékkel beszegett felújakkal díszes szalagok hullanak alá.

A kalapok közül a kerek „Girondin” látszik legtovább uralni a tért. Két oldalt lehulló szalagsorok, a magas kalap pedig virágokkal és mezei fűtanzatokkal mesterileg díszítve.

Kiváló előszeretettel viselik az egész fehér öltözéket, a puha gyapjuszövetből, mely voile toile Virginie néven ismeretes. A fehér ruhához fekete jessy-keztűket, fekete harisnyákat és alacsony cipőket viselnek. Csipkék és széles szegélyeken kívül fekete bársony díszíti a ruhát, vagy a derekat és szoknyát beszegezve, vagy különböző csokrokot képezve. A párisi nők előnyt adnak a színes szöveteknek, de viselik a fehér selyemruhákat csipke-felöltővel is. A szép chiné-

lában mérsékelten nyilatkoznak és dicsérik Chambord gróf becsülettel jellemt. Különböző meggyőződésüket nyilvánítják, hogy a királyság is meghalt. A „Journal des Débats” ezen kívül felszólítja a legitimistákat, hogy álljanak a köztársasági párt jobb szárnyára.

A tanítók nagygyűlése.

Budapest aug. 26.

A tanítók nagygyűlése tegnap véget ért. Az utolsó közgyűlési nap rendkívül zajos volt.

Igen élénk vita folyt arról a kérdésről, hogy a hitelemek közt lehetnek-e a tanítókgyűlés tagjai.

Végül T. a n o s Imre a délutáni gyűlés folyamán előterjesztést tett a jövő képviselői közgyűlésre kitérő tételre vonatkozólag. Első sorban tárgyalandó lenne a mostani közgyűlés napirendjéről levett két tétel: az iskolai egészségügyekre s az olvasó könyvekre vonatkozó. A további tételre kijelölésre egy 5 tagú bizottság küldött ki.

P. e t e r f f y Sándor, felhasználja az alkalmat, midőn a magyar tanítóság képviselői a fővárosban megszerretek, hogy figyelmeztetést adjanak a tanítóságnak a „Jó könyvek” című népies irodalmi vállalatot. Általános ismert jeles magyar írók adnak e vállalatban a nép számára erkölcsnemesítő szórakoztató olvasmányt. Felhívja a tanítóságot, hogy a „Jó könyvek” maguk körükben terjesszék. (Hosszas eljenzés.)

Ezután még néhány apróbb ügy intéztetett el, majd B. e k e y Imre elnök tartá meg berekesztő beszédét, melyet az apostoli király, a királyi család és a közoktatási miniszter életével végzett. (Zajos eljenzés.)

G. á s p á r János a közgyűlés nevében köszönetet mondott B. e k e y n e k, T. a n o s n a k s a jegyzői karnak és ezzel a második orsz. tanítóképzési közgyűlés véget ért.

A magyar történelmi társulat soproai gyűlése.

(Saját tudósítókól.)

Sopron aug. 24.

A mai nap komoly munka napja volt, a bizottságok megkezdtek munkálkodásukat. A társulat 7 bizottságra oszlott: városi és megyei levéltár, könyvtárak, régiségek, a herceg Eszterházy család kismartoni vára levéltára s könyvtára a fraknoi vár fegyverkincs- és képtára átkutatására.

A bizottság elnökei: Deák Farkas, Géressi Kálmán, Szabó Károly, Dr. Henszelmann Imre Kováry László, Nagy Imre Tóth Lőrinc. A bizottságok működésükökl a hétfői zárlésen fognak referálni.

E sorok írója a levéltári bizottságha levélbe esztva: csakis a bizottság eddigi működéséről referálhat. A városi levéltár igen gazdag, időrendszerint szépen berendezett, csak a régiek oklevelei vannak birtokok szerint rendezve, melyekre vonatkoznak. Az oklevelekről rendszeres regestrumok vannak, árpádokori oklevelek is meglehetősen számmal találtak. A magyar tudományos akadémiá 58 oklevelet adott már ki a városnak 1692—1699-ig terjedő oklevelei közül, így a bizottság feladata csak a még nem ismertetett érdekesebb oklevelek átvizsgálása. A társaság tanulmányozására ki van állítva mintegy 25 eredeti nemesi le-

szövetek egyszerű alapon tarka virágokkal szintén nem tévesztik el hatásukat. Azonban annyi változatban, oly különféle színekben alkalmaztatnak, hogy kizárólagos divatszövetet sohase fognak képezni.

A könnyű és nehéz selyem, különböző damasztiszövetek, satin merveilleux és taffetas glacé vagy chiné kívül a changeant-selyem is divatos a fentemeltet vörösbarna havanna színekben. Batizt és vászon, ugy fehé, mint érme színekben, használatban vannak, és színes szalagokkal kéllőleg el vannak látva. A vörös batiztruhákat érme-színű csipkék vagy széles fehér himzések díszítik, itt-ott egy fekete bársonyszalag kíséretében. A vörös ez idén nemcsak a gyermeköltözékekhez, hanem a nőkiehez is szoktatlan mennyiségben alkalmaztatik. A vörös toillethez külön kalap is van, még pedig vagy selyem capotte gyümölcsösökkel, vagy ennek hiányában florenzi szalmakalap hosszú tollal. A vörös napernyőt bojtkokkal ellátott erős szinór díszíti, mely az erős nyítt fonja át. Nem kevésbé vannak elterjedve a tengerké szövetek is, fiatal leányok pedig a kék színt együtt basználják, az egyiket simán, a másikat pedig virágokkal, vagy más apró mintákkal díszítve.

Az angol gyapjuszövetek, hemespunok, a vihar befolyásainak nagyon könnyen ellenállhatnak, és e mellett rendkívül könnyűséggel rendelkeznek. Az előrehaladt idény dacára az ily öltözök, fodrozott szoknya rövid draperiával és gömbölyű derekka, melynek mellrése más színű szövetből készíthető, igen széles.

Ujabb időben a már csaknem egészen eltűnt vászon-gallérokat és kizelöket újra felkapják a házi és utazó öltözékekhez, de csak egyszerű alakban készítve méterenkint vásárolható szövetből. Ezek könnyen elhe-

vél, egyik másik meglepően szép czimerekkel; 22 darab régi juridicus okmány; több rendbeli érdekese czelével magánosoktól ez alkalomra beérkezett egyes darabok, sok köztük felettébb érdekes.

Délután a Széchenyi-levéltárát vizsgálta meg a bizottság. Hazánk emez egyik legfényesebb családjának, a legnagyobb magyar őseinek, különösen Széchenyi Ferencnek gyűteménye, de magának Széchenyi Istvánnak is sok emléke van elhelyezve, 2 nagy szobában a Széchenyi-család soproni házában. Időrendszerint itt van a család minden oklevele, a családot nemesi majd grófi rangra emelő privilegialis levelek, minden uradalomról rendszeresen vezetett könyv jobbakok száma, minden birtok leírása. Erdekese felemíteni, hogy e könyvek a Széchenyi-családnál már e század legelején magyarral vezettek, nem így volt ez bezzeg más főri családoknál. Található a levéltárban eredeti pápai bullák, mivel mint tudjuk a Széchenyi-családnak több tagja volt praelatrs. Aztán érdekes emlékek: Széchenyi Ferencnek egy emlékkönyve, melybe minden gyermeke irt az ő neve napjára köszöntő verset, van benne Széchenyi Istvánnak is egy fiatalkori magyar üdvözlő verse. Aztán egy láda, melynek címe: Széchenyi István titka, egész esomó irományok, levelek, abban az állapotban, a mint Széchenyi lepecsételte s ráírta, hogy „halálom után elégetendő”. Aztán Széchenyi Istvánnak végrementésére, mely ki van nyomtatva ugyan, de meglehetősen ritkán található a példányok, a híres végrendelet, melyben többek közt azt mondja a legnagyobb magyar, hogy halála után fejé levágassék, szíve kivetessék, nehogy meg egyszer életre kelljen ébrednie! Teste — ha a szíza szándék megnyeri a nemzet halálját s ha a nemzetnek valhallaja lesz: nem bánja ha odatétetik! Ott látható továbbá Széchenyi gipsz-utáztatat keze. Elfoglattan nézet hasonmását azon áldott kéznek, mely méltó pártja az első magyar király „szent jobbjának”. Valamelyik nap kizárólag az egész társulat a Széchenyi czeni család sírboltjához, a legnagyobb magyar hamvaihoz.

Sopron város másnemű élvezetéről is gondoskodik naponkint vendégei mulattatására. A társulat Sopronba buvárdokó tagjai ma este a Vadászlahoz, a szép hegyek közé rándultak ki, visszajövet pedig a városi elsi-kertben volt társasvacsora a katonai zene közreműködése mellett. Így aztán csupa gyönyörűség lenne Sopron városában tartózkodni, csak az éjszaka ne lenne olyan iszonyuan rövid.

Az alapítók bályilag biztosítottak, hogy a városi oklevelek vagy éppen kisebb tandíjat u. 1. Az alapítványára lett, de az egész tandék az általános kolában 3 frtot. a hangszertályába pedig 16 frtot.

2) A 200-lyak a hangszertályánként 3 frt pó 3) A 300-ly bármelyik tanfolyam. 11. Az egylett, növendék fizdiara lett ajánlás az általános kolában 3 frtot, a hangszertályába pedig 19 frt. 2) a két 6 frt lott csupán a hatban 12 frtot. 3) a három ajánlott pedig ugylyamban fizet 4 frnyi póttandíjat. Ugy a beiratvagy póttandíj egészen kifizetendő.

Az ajánlás a hatkozata alapján vendék csupán egy ajánlatát veheti a társra nézve igényvan engedve, hogy leendő fölvetelre ajánltassék.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók zenedébe növendéki fölvehető, ki a 8-ik életévét betölté, olvasni, írni tud s a számolás elemeivel ismeretes.

A zenedébe növendéki fölvehető, ki a 8-ik életévét betölté, olvasni, írni tud s a számolás elemeivel ismeretes. A kinek zene előismeretei ninesenek, vagy hiányosak: annak azok elajajátítása végett egy évig az elméleti, előkészítő tanfolyamra, az u. n. általános képzésbe kell járti. A zene ismerettel bíró növendékek — ha újonnan vétetik föl zenedénkbe — az igazgató és szaktanár előtt fölveteli vizsgát kell tennie, hogy meghatározotassék, melyik osztályba lesz sorozandó. A mult évi tanfolyezhetők az utitáskában és minden toillethez alkalmazhatók, a mennyiben vagy egyszerűen fihérek, vagy színes szíllel vannak el látva. A gallérok vaszon, piguét, satin vagy foudarból körülbelül 5 centiméter szélesek, és egymásra fekvő harántfodrokból állanak, melyek keskeny szegélyben vannak egyesítve; a szegély vagy fehér, vagy színes, vagy kéttos színű, kék és vörös. A gallérokat tarka foudarból, selyemből és kéttos crépe lisseből is készítik, ezek aranyzsinórral vannak beszegezve.

A finom öltözékeknel a gallérok helyett már rég a ruche, tüll és crépe lisse foglaltak el. Most azonban a ruhákat inkább hasonznú csipkéekkel díszítik, hol a gallérok nem örvendek kedveltségnek. Ez évben feltünő módon nem a francziák, hanem inkább az angolok voltak a divat előharcosai. A számos szöveteken kívül átvettük tölük a cipőket és eszmetk alakját is. Szerenese, hogy e cipők egészen a láb alájá után vannak szabva, ellentétben a francziákkal, kik a magas sarokkal kisebitik ugyan a lábát, de a járást bizonytalanná, ingadozóvá teszik. A cipők lakkból, de színes atlaszból is készülnek és a régiéknél sokkal szélszerűbbek. Díszük egy nagy négyzögletű csatt, míg a sarok az angol és bécsi cipőknel alacsony, széles. Kedveltek a fémagasz cipők is keskeny gumival vagy fűtve.

Még a kalapnak egy neméről kell említetstennünk. Ezt a fűrdökben használtják és annyira szélszerűek, hogy még tánczokban sem kell levetni. Alig maréknyagságu, nagy tollal körítve, inkább coiffurenak nevezhető. Még egy kis virág is díszíti a kalapot, mely egyszerű, de izléses volta miatt legméltoztól kerete lehet egy szép női arcznak.

M. F.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

lyamok növendékkozatba lépnek. A régi növéluk fizetett díjak levő anyakönyvi az újonnan belépkapnak. A zenedébe la működik u. m. a) az általásajajítására az átkülönlött osztálek részére. b) ének iskolalyal; c) zongora iskolá előkészítő számára — 2 pártálylyal. d) zongora iskolatálylyal s végre e) hegedű iskolalyal.

A debreczeni 1) beiratási mélyenként 2 o tályba vétessek. 2) tandíj fej általános képzés kolában 16 frt. — a zongora gedű iskolában 30. Az alapítók és jogl

Az alapítók bályilag biztosítottak, hogy a városi oklevelek vagy éppen kisebb tandíjat u. 1. Az alapítványára lett, de az egész tandék az általános kolában 3 frtot. a hangszertályába pedig 16 frtot.

2) A 200-lyak a hangszertályánként 3 frt pó 3) A 300-ly bármelyik tanfolyam. 11. Az egylett, növendék fizdiara lett ajánlás az általános kolában 3 frtot, a hangszertályába pedig 19 frt. 2) a két 6 frt lott csupán a hatban 12 frtot. 3) a három ajánlott pedig ugylyamban fizet 4 frnyi póttandíjat. Ugy a beiratvagy póttandíj egészen kifizetendő.

Az ajánlás a hatkozata alapján vendék csupán egy ajánlatát veheti a társra nézve igényvan engedve, hogy leendő fölvetelre ajánltassék.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

Az 1889/ik fölvetel szeptember helyiségében napo eszközöltetik. — érdekeiket, hogy é alatt intézkedni s Kelt Debrecz 1883. év augusztus mányi üléséből.

Az alapítók csak azon esetben az esedékes alapági díj, kamatok a folyó tanévbe h. Az ajánlás des tagokon kívüli törvényes örökösök vagy gyakorolható pótványuk tételé szermindenkorra kavatik minden ily hogy jogát az igével különben aján Szegényi sorskekek díjtalan tápitó vagy rendesgedélyezheti. Az venni kívánók föll bizonyítványt nyall végetet szeptember — a zenede helyi ne mulasztssák.

meglepően szép czimere, juridicus okmány; több felével magánosoktól érkezett egyes darabok, sok Széchényi-levéltárat vizsgál. Hazánk emez egyik legnépszerűbb magánosok között van az egyik legnépszerűbb Széchényi-Férfi emléke van e helyre, Széchényi-család soprok szerint itt van a család családát nemesei majd privilegialis levelek, mindegyik vezettetett könyv minden birtok leírása. Erőlye könyvek a Széchényi-család leírásánál, nem így volt ez bevezető. Találhatók a levelek, amelyek, mivel mint tudsaladnak több tagja volt Széchényi emlékek: Széchényi lelkönyve, melybe minden 6 neve napjára közzétette Széchényi Istvánnak és az üdvözlő verse. Aztán címe: Széchényi István irományok, levelek, abban Széchényi lepeccsét, általában után elégetendő. Istvánnak végrendelete, az ugyan, de meg lehetett példányok, a híres vég, többek közt azt mondja, hogy halála után fejébe kivétek, nehogy meg legyen ébrednie! Teste — ha begyéri a nemzet háját, valhálójára lesz: nem bán. Ott látható továbbá Széchényi keze. Elfogultan németek között, mely méltó király „szent jobbján” nap kizárólag az egész nyek czenki családi sír, több magyar hamvaihoz, a másnévi élvezet, a költői vendégei mulattatására, a buvárkodó tagjai, akhoz, a szép hegyek közzajóvet pedig a városi asszervasora a katona zenekar. Így aztán csupa gyönyör városában tartózkodni, lenne olyan iszonytuan

lyamok növendékei a természetes osztályfolyamatba lépnek. A régi növendékek felvétele s az általuk fizetett díjak nyugtázása, a kezeik között levő anyakönyvi kivonatokról írtak el; az újonnan belépők új anyakönyvi kivonatot kapnak.

A zenede tanfolyamai.

A zenedében jelenleg 5 külön álló iskola működik u. m.

a) az általános elméleti előismeretek elsajátítására az általános képzés — egy-egy alkülöztetett osztályfolyamat — és növendékek részére.

b) ének iskola — 3 leány- és 3 főtálya-lyal.

c) zongora képzés — mint a zongora iskola előkészítő tanfolyama, kezdő zongorázók számára — 2 párhuzamos leány- és egy főtálya-lyal.

d) zongora iskola — 3 leány- és 2 főtálya-lyal.

e) hegedű iskola — 2 vegyes osztály-lyal.

A fizetendő díjak.

A debreczeni zenede növendékei fizetnek:

1) beirattási díj fejében évenként s személynként 2 o. é. forintot, bár hány osztályba véteszenek is föl.

2) tandíj fejében az egész tanévre: az általános képzésben 16 frt. — az ének iskolában 16 frt. — a zongora képzésben 30 frt. — a zongora iskolában 30 frt.; — a hegedű iskolában 30 frtot.

Az alapítók és rendes tagok ajánlási jogkedvezménye.

Az alapítók és rendes tagok alapszabályzat biztosított azon kedvezményben részesülnek, hogy az általuk ajánlott növendékek vagy épen semmit, vagy a rendesül kisebb tandíjat u. n. pótdíjat fizetnek.

1. Az alapítók: 1) egy 100 frtos alapítványra lett ajánlat folytán, a növendék az egész tandíj helyett az általános képzésben, vagy énekkolában 3 frtot.

2) a hangszer tanfolyamok bármelyik osztályába pedig 16 frt. 50 krnyi pótdíjat fizet.

3) A 200 frtos alapítványra ajánlott csak a hangszer tanfolyamban fizet osztályonként 3 frt pótdíjat.

4) A 300 frtos alapítványra ajánlott bármelyik tanfolyamban tandíjmentes.

II. Az egyélti rendes tagok által ajánlott növendék fizet: 1) a 6 frt. évi tagsági díjra lett ajánlás folytán az általános képzésben és az ének iskolában 3 frtot,

2) a hangszer tanfolyam bármelyik osztályába pedig 19 frtot.

3) a két 6 frtos évi tagsági díjra ajánlott csupán a hangszer tanfolyam osztályában 12 frtot.

4) a három 6 frtos évi tagsági díjra ajánlott pedig ugyancsak a hangszer tanfolyamban fizet 4 frt, 50 krt mint kedvezményi pótdíjat.

Ugy a beirattási díj, mint az egész, — vagy pótdíjjal a beirattáskor előlegesen s egészen kiizetendő.

Az ajánlási jog gyakorlása.

Az ajánlás a pártfogónak írásbeli nyilatkozata alapján fogadtatik el. Valamely növendék csupán egy alapító vagy rendes tag ajánlatát veheti egy osztályba lendő beirattása néve igénybe; — mg ellenben meg van engedve, hogy mindenik külön osztályba lendő felvételre más-más pártfogó által is ajánlatssek.

Az alapítók és rendes tagok ajánlása csak azon esetben vétethetik figyelembe, ha az esedékes alapítvány részlet, rendes tagsági díj, kamatok az elmúlt évekre, valamint a folyó tanévre hátrányban nincsenek.

Az ajánlási jogot az alapítók és rendes tagokon kívül még csupán az alapítók törvényes örökösei s jogutódai — valamint azok gyakorolhatják, kiket az alapítók alapítványuk tétele alkalmával e végre egyszerűen kijelöltek, ennél fogva fölhívatik minden ily alapítvány tulajdonosa, hogy jogát az igazgatóságnál igazolja — mi vel különben ajánlási jogot nem gyakorolhat.

Szegény sorsa, de tehetséges növendékeknek díjjal tanítását a választmány, alapító vagy rendes tag ajánlása nélkül is engedélyezheti. Az ezen kedvezményt igénybe venni kívánók fölhívatnak, hogy szegénységi bizonyítványt nyújtó folyomódásukat e véget september hó 5-éig az igazgatósághoz, — a zenede helyiségében — benyújtani el ne mulasztják.

Az 1883/4-ik tanévre való beirattás és felvétel september hó 1-től 6-ig a zenede helyiségében naponta d. e. 11 óráig eszközöltetik. — Fölkéretnek annál fogva az érdekeltek, hogy ez iránt a kitétt határidő alatt intézkedni sziveskedjenek.

Kelt Debreczenben a debreczeni zenede 1883. év augusztus hó 18. tartott választmányi üléséből.

A választmány.

Napi hírek.

— Személyi hírek. Ft. Huzly Károly pépust ur a tegnap déli vonattal Nagyváradra utazott, hol két három napig fog időzni. — Kiss József tanfelügyelő ur pár nap óta Szegeden időzik. — Vértesi

Arnold lapunk f. szerkesztője tegnap délben a fővárosba utazott.

— Dr. Szabó Alajos rákospalotai nevelési tanintézetében a jövő iskolai év szept. 5-én veszi kezdetét.

— Összehasonlító statisztika. Az augusztus 5-től 11-ig terjedő hétn Budapestén szül. 280, meghalt 266; Debreczenben született 43, meghalt 37; Pozsonyban szül. 19, meghalt 26; Kecskeméten született 34, meghalt 31; Aradon született 26, meghalt 20; Temesváron született 28, meghalt 15; Nagyváradon született 26, meghalt 16; Kassán született 20, meghalt 16; Sz. Fehérvárott született 15, meghalt 9.

— Stefánia főhercegnő állapotára nézve dr. Braun tanár úgy nyilatkozott, hogy mátlól kezdve, minthogy az áldott állapotnak 284-ik napja is elmúlt, a szülés minden órában várható.

— Csemege. Csonka Dániel nagyváradnctzai dohány és székfőnö kereskedésében nemcsak kitűnő fajú dinnyek, de pompás ízű édes csemege szőlők is kaphatók. — Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— Azon önkéntesek, kik a honvédséghez lettek áthelyezve ma vonultak be az itteni honvédségiálláshoz, a hol öt heti gyakorlat alatt fognak kiképezettni.

— Színházunknál az igazítási és tisztogatói munkálatokat már maholnap befejezik. A színház nézőtere most sokkal barátságosabb képet nyújt, a szemlőre a tiszta szép festés és aranyozás kellemes benyomást tesz. Ugy halljuk, hogy jövőre az egész plafont teljesen újra fogják festeni. Csak a nézőtér átalakítására kellene már gondolni. Ez lenne a legelőőbb szükség.

— Az 1885 4-ik országos ipar kiállítáásra alakuló debreczeni kerületi bizottság mint értesülők első ülését jövő hónap 8-án fogja tartani.

— Szintársulatunk tagjai mint nekünk Budáról írják szeptember 25-én fognak hazajönni. Az első előadás azonban csak október elsején veszi kezdetét. A társulatnak több olyan tagjai vannak, kik a múlt évben nem itt szerepeltek. Ilyenek: Örléy Flóra és Halmáiné operette énekesnők, Siposné és Ditrőiné drámai színésznők, Ditrőiné Mór és Pálffy. — A szintársulat kitűnő előadásait s különösen Krecsányi pontos és ügyes rendezését folyton dicséri a fővárosi sajtó. Krecsányi valóban dicséretet szerzett a debreczeni színiélet becsületének, a miért méltó elismerést érdemel. Hisszik hogy az előismerés a debr. közönség pártoltságában nyilatkoznai fog.

A király himnuszra adakozók névsorait folytatólak közöljük: Baum Miksa 1 frt, Schwarz Máté 1 frt, Biedermann E. 1 frt, Lippman Sámuel 1 frt, ifj. Kuncz József 1 frt, Geréby Fülöp 1 frt, Balassa Károly 1 frt, Nemes Gábor 50 kr, Mihálovi István 1 frt, H. Raunkel 1 frt, Mendelovics Lajos 1 frt, Sesztina Lajos 1 frt, Schwarz M. Benó 1 frt, Nánássy és Klekner 1 frt, Jánossy József és társa 50 kr, Rott Sámuel 50 kr, Tamássy Béla 50 kr, Dané István 50 kr, Löfkovics Arthur 50 kr, Falk T. A. 50 kr, Michelstädter Henrich 40 kr, Levitter Győző 50 kr, Szép József 40 kr, N. N. 40 kr, Schmit 50 kr, Posszert János 1 frt, Fischer Adolf 30 kr, Kaszanyiczky Endre 1 frt, N. N. 30 kr, Dr. Popper Mór 50 kr, Rott Márton 30 kr, Kovács József 50 kr, Papp Lajos 1 frt, 50 kr, Dr. Kola János 50 kr, Weinberger Lajos 1 frt, Rickl 50 kr, Szepessy 50 kr, Römer Simon 50 kr, Schönberger Vilmos 50 kr, Varga Lajos 50 kr, Roth Ignác 30 kr, Tarbay J. 30 kr, Benyás Emil 50 kr, Szabó Lajos 1 frt, Szabó Kálmán 1 frt, Miskolczy István 50 kr, Unger Sámuel 50 kr, Vilmos Lajos 50 kr, Rottschek V. Emil 50 kr.

— Mibe került Szeged rekonstrukciója? Szeged újalkotásának eddigi összes költségeire vonatkozólag rendkívül érdekes s mi föl, hiteles adatokat közöl a Szeg. Híradó. Ezek szerint a város rekonstrukciója, megközelítő számítás szerint, eddig kevés híján huszonhárom millió forintba került. Ez az óriási összeg az állam és Szeged város részéről a következőkébe lett fektetve. Az állam által létesített körtöltés, ujszegedi partbellebezés, az állandó-híd és tiszai körpart öt millió forintot emésztett föl. — A városi öt milliós kölcsönből a városnak régi egy milliós adóssága lett törlesztve, a többi összeget pedig feltöltésekre, csatornázásokra, középületekre, a kör és sugárutak létesítésére, szóval, a rekonstrukcióból a várost terhelő résznek létesítésére fordították. — Az állam azonfelül a posta-, táviró-, pénzügyi és törvényszéki palotákat, a fogházat, a csillagalakú börtönt létesítette, a melyek költsége közel három millió forintba tétel. — Ezekon kívül a városnak a rekonstrukció megkezdése óta épült magánépületei összesen tíz millió forintba kerültek, a mely összegben nemcsak az államkölcsön, hanem a lakosságunk saját vagyonából lett betektetése is befnoglaltatik. Ebből a vázlatos kimutatásból is kitűnik, hogy Szeged rekonstrukciója az államnak nyolcz milliójába, magának a városnak pedig csak eddig tízenöt millió forintjába, vagyis csaknem még egyszer annyiba került.

— A szivarvegeket a külföldön igen sok helyen gyűjtik, hogy az eladásukból befolyt összeget jótékony célra fordítsák. Ezt a kétségkívül igen szép szokást most egy fővárosi képviselő nálunk is meg akarja honosítani. Legközelebb már emlékiratot is nyújt be a tanáshoz, melyben indítványozni fogja, hogy a fővárosban hatóságai kezelés mellett rendszeres apparatust alkottassék a szivarvegek gyűjtésére s az ezek eladásából befolyó összeg a fővárosban létező számos jótékony egyesület és intézet közt arányosan elosztassék. A végből a kaszinók, klubok, társasegyletek helyiségeiben, a nyilvános helyeken, vendéglőkben, korcsmákban, kávéházakban, de különösen a szivaros boltokban gyűjtő-szekrényeket kellene kifüggeszteni, a tulajdonosok pedig a vevőket mindenkor felkérnék, hogy a vásárolt szivarok végeit azonnal vágják le és jótékony célra dobják a szekrénybe. Ezenkívül a nagy közönséget is fel kellene szólítani hasonló gyűjtésre.

— Dom Carlos portugál trónörökös pár napot Budapestén töltött. A főváros nevezetességeit, a színházakat, Margitszigetet, városligetet, a gyárakat, az izraelita templomot tekintette meg. Meglátogatta Fischer I. külső-dobutzeai porcellán és majolikagyárát is, hol körülbelül 2 óráig időzött. A trónörökös körülményesen megmagyaráztatta magának a gyár berendezését, és nevé: „Carlos Dugue di Braganza”, a vendéglönyvbe írta. Távoztakor a gyár előtt összegyűjtött közönség a trónörököst megjelenezte. Tegnap reggel 7 órakor Alesuthra utazott József főherceg látogatására. Az utat Dinnyész vasuton, innét Alesutha főherceg kocsiján tettem meg. Délután 5 órakor a trónörökös visszautazott Budapestre s este a nemzeti színházba ment. Ma reggel 8 óra 30 perczkor a trónörökös Prágába utazott.

— Az újsághirdetések hasznáról egy amerikai lap ezt írja: Az újsághirdetések értéke az emberi természet oly mélyen gyökerező sajátosságán alapszik, hogy azt a világ semmiféle szószikájával el nem lehet vitatni. Megkérdendzhetni ezt illetőleg akármily hirdetéti kereskedőt s az megfogja tudni mondani, mennyi köszönhető az annonse-állásnak. A Newyork-Herald egyetlen vasárnapi számában tízezer dollárnyi hirdetés van. Lehet-e képzelní, hogy a kereskedők ennyi pénzt kidobálnának, ha csak nem hajtana a hirdetés óriási jövedelmet. Egy előkelő párisi üzég főnöke egyszer ekkép nyilatkozott az újsághirdetésekről: „Első hirdetés — észre sem veszik. Második hirdetés — észreveszik de el nem olvassák. Harmadik hirdetés — elolvassák, de nem gondolnak mellette semmit sem. Negyedik hirdetés — már érdeklődnek az árak iránt. Ötödik hirdetés — beszélnek a dolgról a feleséggel. Hatodik hirdetés — azt gondolják, jó volna megpróbálni. Hetedik hirdetés — vesznek.” Gutta cavat lapidem!

Zsidóellenes zavargás Zalaegerszegen.

Zalaegerszeg pénteken éjjel nagy zsidóellenes zavargás színhelye volt. Tegnapelőtt egy keresztény polgár egy itteni zsidóval szóváltásba keveredett s a vita hevében a zsidó késsel megszurta. (Már verzió szerint stilletés bottal sebesítette meg, sőt azt is mondják, hogy hegyes, nyárs alakú botjával szurta meg. Alig jutott ez az eset köztudomásra, nagy izgatottság volt észlelhető a város alsóbb elemei közt, mely az éj beáltaival csak fokozódott, ez azonban még háborítatlanul folyt le.

Másnap, illetőleg szombaton már az egész környéken elterjedt az alarmizáló hír, hogy egy zsidó megszurtt egy keresztényt. Nagy számmal csődültek be a falusiak s az itteni köznéppel egyesülve, este meg akarták támadni az illető zsidó lakását. A rendőrség idején értesülvén a dolgról, a támadást megakadályozta s a zavargók közül többeket elfogtak. — A nép azonban körülfogta a rendőroket s kiakarták szabadítani az elfogottakat, a minél fogva verekedésre került a dolog, mi közben a rendőrokt fegyvereiket használták. Ezzel megvolt adva az impulzus az általános zendüléshez. Fejszékkel, baltákkal, dorongokkal, sőt revolverekkel fegyverzett csoportok özönlöttek az utcákon; jobbak a mesterinasok és falusiak voltak, kik részt vettek a zavargásban.

A zavargók a zsidók lakásait egy időben több helyen megrohanták, különösen két nagyobb esapat verődött össze, melyek a merre jártak, vandál módra pusztítottak. Összeszedték az ablakokat, s rámostól kiszaggatták; berontották a szobába s ott mindent összetörték; a bezárt boltjokat felfeszegtek s a boltokat kirabolnak, mindenit ütlegelve, büntalmazva az idejekorán el nem menekült zsidókat. A rendőrség a több mint ezer főből álló fegyverkezett zavargóval szemben fehetetlen volt s a katonaság segítségét vette igénybe. A városban azonban csak egy békeállományban levő század állomások s így a parancsnok nem boosáthatott elegendő számú embert a hatóság rendelkezésére. Így történt, hogy a zavargást csak éjfélok lehetett elfojtani s a borzást zenebona esti 8 óráig 12 óráig eltarthatott. A megrongált, kipusztított házak szomorú képet nyújtanak. A hatóság katonai erősítését folyamodott.

Köbányai sertésüzlet.
A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.
Budapest-Köbánya aug. 26.
Mintau a készletek és a felhajtás különösen kevésbé keresett nehéz fajokban jelentékenyek, az üzlet valamivel lanyhább irány-

zattal folyt le csak könnyűebb fajú áru drágul kiral kilogrammonként.
Heti átlagárak: magyar szedett 260—300 kgr. nehéz 58 kr. 180—260 kgr. nehéz 59—60 kr. vén 300 kgron felül 57 kr. vidéki sertés 58—59 kr. tranzitban szerbiai 58—59 kr. románai 58.50—59 kr. netto kilogramonként
Eleségárak. Tengeri 7.52, frt — árpa 8 frt.
Helybeli állomány: aug. 17-én maradt 112888 drb.
Felhajtás:
Alsó Magyarországból hizott 2687 db.
" " makkos 87 "
Erdélyből " " " " " "
Szerbiából 2082 "
Romániából 1074 "
Szerémségi " " " " "
Amagyar államvasuton hizott: 5772 "
" " makkos 87 "
A vidékről " " " " " "
A budai vámonkál " " " " " "
Hajón (szerémi) " " " " " "
Összesen 125277 db.
Elhajtattott:
Felső-Magyarországból 275 db.
Bécsbe 1941 "
Csehországba 701 db.
Bodenbachen át 2407 "
Rutkán 1861 "
Dél-Németországba 64 "
Budapesti fogyasztásra 2474 "
Külfelékre 100 "
A budai vámonkál " " " " " "
Köbányai szalonnatermelők " " " " " "
A m. államvaspályán 273 "
Összesen 10096 "
Maradt 115181 "
A részvénytársaságokban volt 17165 db.
Az egészségügyi és tranzit-szállásokon maradt aug. 17-én 5288 "
Ehhez felhajtattott:
szerb sertés 2682 "
román sertés 1074 "
Összesen 9444 "
Elhajtattott 2689 "
Maradt 6405 "
Legujabb.
A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.
Zalaegerszeg, aug. 26. (Eredeti távirat.) A zavargások szombat éjjel ismétlődtek s véres összeütközésekre szolgálhattak okot. Fájdalom, több emberélet is esett áldozatul. Esti 10 órakor a mesterlegények által fölbujtogatott hegyi görsejji lakosok, pásztorok és vidékről becsődített parasztek fejszékkel vasvillákkal stb. fölfegyverkezve e esaktiáltással: „Előre magyar! Eljen Istócy!“ megkezdtek a rombolás munkájukat. Megtámadták a zsidók által lakott házakat, bezuotak mindent s rabolni kezdtek. Ekkor közbelépett a katonaság. A tömeg ellentállt s közáporral fogadta a katonákat.
A katonaság erre sortűzet adott s egy zavargó holtan rogyott össze. A tömegben az a hit volt elterjesztve, hogy a katonaság nem löles töltéssel, azért bátran megmaradt az ellenállás mellett s folytatta a garázdalkodást. A katonaság másodsor is sortűzet adott s ekkor már 2 halott és hét sebesült maradt a színhelyen. A tömeg bőszielten kezdett hátrálni, kiabálni kezdtek: Most már útni kell az urakat is, nem kell kimélni senkit.
A városban leirhatlan rémület és izgalom uralkodik.
Pétevár aug. 27. Ismailból megczafolják a román hírlapok azon jelentését mintha Kiliag mélyítése Oroszrszról megkezdett volna: erre vonatkozó munkálati tervek még nem fogadtattak el.
Alexandria aug. 27. A legutóbbi 24 óra alatt itt 22, alsóegyptomban 38 felsóegyptomban 129 kolerahalál fordult elő.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.
Nyilt-tér.
Eladó üzlet.
Helyben a főutcán egy régi jó me-
netelt s jövedelmező
Norinbergi
és
játék kereskedés kalap raktárral
együtt szabad kézből eladó, s azonnal átvehető.
Levélbeni megkeresésre bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos.
Özv. Swoboda Józsefné
Debreczenben a főtczán.

